

Jaarverslag Vereniging Wadvaarders 2024

Datum 9 januari 2025, versie definitief, redactie Michiel Firet, secretaris

Inleiding

Dit jaarverslag is een beknopte weerslag van de ontwikkelingen en activiteiten van de vereniging in 2024. Meer informatie hierover is gedeeld in bijeenkomsten en publicaties zoals de Berichten. De missie 'Vrij en Verantwoord varen op de Waddenzee' is in het Beleidsprogramma 2024-2030 (zie verderop) uitgewerkt langs de vijf doelstellingen. Dit jaarverslag is langs die vijf doelstellingen opgebouwd. Dit versterkt de samenhang tussen de uitgevoerde acties en de strategische prioriteiten van de vereniging.

Een sterke vereniging (doelstelling 5)

De Vereniging Wadvaarders is een sterke, levende vereniging. Het ledenaantal en de positief kritische inbreng naar beleid en beheer worden opgemerkt en op waarde geschat. Alleen al getalsmatig zijn we, zeker in samenwerking met andere organisaties, een 'factor van betekenis'. In 2024 is het aantal leden gestaag verder toegenomen tot ca. 2530 en was er de warme overdracht naar het vernieuwde bestuur. Het concept-Beleidsprogramma 2024-2030 kreeg vorm. Met een uitwerking naar acties en aanpassing van de inzet en de samenwerking; van leden en bestuur, in en voor de vereniging.

Bestuur

Vanaf de ALV van 27 januari 2024 bestond het bestuur uit Hans Danel (voorzitter), Michiel Firet (secretaris), Peter Doting (penningmeester), Rob Leemans, Johan Weijland, Bertien Broekhans en Gerard van Dorp (algemene leden). In oktober namen we afscheid van Rob, zijn warme overdracht was klaar. Gerard stopte om persoonlijke redenen. In november startte het bestuur een actieve wervingscampagne voor nieuwe bestuursleden. Maarten Copper, Niek Beumer, Jan Cees Kossen en Harry Wagemakers treden als kandidaat bestuursleden toe.

Werkgroepen en actieve leden

Een vereniging kan niet bestaan zonder de inzet van leden. Bij de Wadvaarders leveren vele leden hun bijdrage, deels georganiseerd in werkgroepen, deels via individuele inzet, al dan niet adhoc of op afroep. Alle inzet wordt erg gewaardeerd; van het organiseren van de Wadvaardersdag en bemensen van beurzen, tot de redactie en de vertegenwoordiging bij beleidsoverleggen. In maart 2024 overleed plotseling Menno Buiskool, actief lid van het eerste uur en actief coördinator van de Startersondersteuning. Leden van verschillende werkgroepen gaven aan het stokje te willen overdragen aan een 'een nieuwe generatie'.

Beleidsprogramma 2024-2030

In 2024 is het beleidsprogramma 2024-2030 uitgewerkt. Dit beleidsprogramma bouwt voort op de bakens en werkgroepindeling van het vorige bestuur, en de adviezen van de adhoc Werkgroep 2030 (zie ALV 2024). Het concept-beleidsprogramma is op de Najaarsbijeenkomst van 9 november 2024 te Lelystad met de aanwezige leden besproken, en daarna digitaal aan alle leden voor feedback voorgelegd. Op basis van het concept-beleidsprogramma heeft het bestuur de actieportefeuille concreter gemaakt en uitgewerkt in (hernieuwde) opdrachten voor werkgroepen, oude en nieuwe. Na vaststelling op de ALV 2025 hoopt het bestuur samen met veel leden vol met dit beleidsprogramma aan de slag te kunnen.

Informatie en activiteiten

2024 wordt gekenmerkt door een lichte toename van activiteiten door en voor de vereniging. De kern van de Vereniging Wadvaarders is belangenbehartiging. Iets wat zich vooral buiten de vereniging afspeelt. Communicatie en gerichte activiteiten zijn nodig om de leden geïnformeerd en geïnteresseerd te houden in het werk van de vereniging. Het magazine Berichten verscheen weer twee keer en via de digitale nieuwsbrief Bericht aan Wadvaarders (BaW) werden actuele ontwikkelingen gedeeld. De Wadvaarders waren dit jaar met een stand aanwezig op Boot Holland en de Traditionele Schepenbeurs. De Wadvaardersdag 2024 werd door ca 300 mensen bezocht. De Najaarsbijeenkomst te Lelystad door 50. In mei en september zijn vanuit Lauwersoog en Makkum voor het eerst Wadvaarderstochten gehouden. Er is zo'n 10x vanuit de werkgroep Startersondersteuning een kaart-op-tafel contacten geweest met leden.

Sturen op gedrag in plaats van gebieden afsluiten is een belangrijke inzet van de vereniging. Met inzet van tijd en geld hebben we de herdruk van Erecode mogelijk gemaakt (mei 2024). De verspreiding is bewust in handen gelaten van de Beheerautoriteit. De beheerders ontberen het inzicht waar individuele vaarders op het wad ankeren en droogvallen. Samen met de Basismonitoring zijn we vanuit de werkgroep Onderzoek en Monitoring een eenvoudige 'burgerwetenschap'¹ monitoring pilot begonnen. De deelname mag nog groeien, de pilot wordt in 2025 voortgezet. Dergelijke inzet is belangrijk om de vraag te kunnen beantwoorden 'wat dragen jullie bij aan de bescherming van de Waddenzee'. Zie ook verderop. Via de interne communicatie worden leden met enige regelmaat opgeroepen zich te houden aan de Erecode. Alleen door zichtbaar goed gedrag te vertonen behoudt de inzet op 'sturen op gedrag' zijn waarde. Eén exces kan de opinie veranderen.

Behoud en ontwikkeling vrij en verantwoord varen (doelstelling 1)

In 2024 heeft de vereniging zich actief ingezet om vrij en verantwoord varen binnen de Waddenzee mogelijk te houden. Hiervoor is de vereniging direct en indirect vertegenwoordigd in relevante beleidsoverleggen. Rob Leemans heeft de vertegenwoordiging van recreatie & toerisme in het Omgevings Beraad Waddengebied (OBW) overgedragen aan Martin Cnossen van Visit Wadden. Hans Danel zit de overleggen van het Verbond Vaarrecreatie Wadden (VVW) voor. Wensen en zorgen naar het beleid en beheer worden via de lijn VVW - TOBW² - OBW formeel ingebracht. Het OBW adviseert naar de beslissers en de samenwerkende beheerders. Daarnaast is de vereniging, al dan niet in een voorzittersrol, vertegenwoordigd in het Betonningsoverleg, het overleg Vaarwegen en internationale afstemmingen.

Het bestuur heeft schriftelijk gereageerd op de nota Ruimte voor Defensie, een recreatieonderzoek van de PAGW³ en de eerste planfase vernieuwing brug in de A7 bij Nieuweschans. Gesprekken zijn gevoerd met het team Beleidskader Natuur Waddenzee, de leiding van de PAGW en het beheerplan Natura 2000 Waddenzee en met de Waddenunit. De vereniging heeft meegedaan aan verkennende gesprekken over herstel onderwaternatuur en heeft de voorbereiding van lobby op versterking van toezicht en handhaving gestart. In september is op uitnodiging van het bestuur een vaartocht gehouden met het projectteam Beleidskader.

Voorkomen van ongefundeerde afsluitingen (doelstelling 2)

De vereniging heeft in 2024 wederom bijdragen geleverd om ongefundeerde afsluitingen tegen te gaan. In Nederland waren in 2024 weinig ontwikkelingen rond afsluitingen. Wel zit een ander in de pijplijn. Het gaat niet goed met de natuur van de Waddenzee en uit diverse ontwikkelingen (zie hierboven) trekt het bestuur de conclusie dat een nieuw gesprek over zonerings in 2025 actueel wordt. We bereiden ons voor. In Duitsland zijn dit jaar de regels sterk aangescherpt. We hadden, ondanks gerichte inzet, weinig invloed op de besluitvorming. De werkgroep Internationaal heeft geholpen de gevolgen voor ons te duiden.

Het onderzoek naar het gedrag van zeehonden bij hoog water is afgerond. Het bestuur heeft het op zich genomen om de belangenbehartiging voor meer vaarruimte bij hoog water vorm te geven. Hiervoor is budget uit het actiefonds gereserveerd. De resultaten van deze vervolgstap worden in 2025 verwacht.

We zijn actief in gesprek met partijen die werken aan natuurbescherming, natuurherstel en zonerings.

Behoud veilige vaart en bereikbaarheid (doelstelling 3)

Veiligheid en bereikbaarheid stonden ook in 2024 hoog op de agenda. De samenwerking met stichting Nautin is voortgezet. Vanuit het bestuur wordt het Betonningsoverleg met Rijkswaterstaat voortgezet. Praktische zaken over de betonning op de Waddenzee worden hier besproken. In overleg met de aannemer, de gemeente en Staatsbosbeheer is er een trap over de dijk van Vlieland gerealiseerd voor de periode van de dijkversterking. De steigertekening voor een passantensteiger Kornwerderzand is gereed en overgedragen voor het vervolg aan Rijkswaterstaat. We zijn voorzichtig het gesprek gestart over het

¹ Burgerwetenschap, ook wel aangeduid met de Engelse term 'citizen science' is wetenschappelijk onderzoek dat wordt uitgevoerd door vrijwilligers, vaak onder begeleiding van wetenschappers.

² Toeristisch Overleg Beheer Wadden

³ Programmatische Aanpak Grote Wateren

onderscheid tussen (individuele) kalme recreatievaart⁴ en (groeps)toerisme.

Behoud en ontwikkeling kernwaarden (doelstelling 4)

De vereniging heeft actief bijgedragen aan het behoud van kernwaarden. In 2024 zijn er geen opruim activiteiten geweest voor een schoner wad. De afstemming met natuurorganisaties zoals de Waddenvereniging heeft een paar keer plaats gevonden. Er is meegesproken in de opbouw van een project herstel onderwaternatuur. Voorlopig gaat de voorbereiding hiervan met een kleinere groep partners verder. Er is gesproken met de Basismonitoring Waddenzee, stichting Bruinvis, de Stichting Maritieme Archeologie en met onderzoekers van Deltares over monitoringbijdragen door de Wadvaarders. De uitnodiging aan eenieder om waarnemingen door te geven staat. Meer concrete bijdragen aan de monitoring, zoals het werken met hydrofoons, wacht op verdere projectvoorbereiding van die partners. De werkgroep onderzoek en monitoring coördineert in deze.

Conclusie en vooruitblik

2024 was een jaar van groei, versterkte betrokkenheid en voorbereiding op belangrijke uitdagingen zoals zonering en natuurherstel. In 2025 zal de vereniging zich blijven inzetten op proactieve belangenbehartiging, ledenbetrokkenheid en strategische samenwerkingen. De verbinding met het Beleidsprogramma 2024-2030 biedt hierbij een duidelijke koers.

Als 'vernieuwd bestuur' is het best een ontdekkingsstocht in beeld te krijgen wie zich waarvoor inzet. Een vereniging kan niet bestaan bij de inzet van leden. Veel mensen zetten zich in voor de vereniging. Het is steeds weer een aangename verrassing wanneer leden zich met boodschappen of bereikte resultaten melden. Wellicht dat dit beknopte jaarverslag de behoefte aan meer informatie oproept. Vraag dit gerust. Het bestuur kijkt uit naar de verdere samenwerking met leden, partners en andere belanghebbenden om vrij en verantwoord varen op de Waddenzee te blijven waarborgen. Het is een genoegen om als bestuur koers te mogen geven aan onze vereniging.

Het bestuur van de Vereniging Wadvaarders, 9 januari 2025

Foto Elsbeth de Jonge

⁴ In de denklijn van *slow tourism*, kalme recreatievaart als enkelvoudige term van ons wadvaren